

CERINȚE LA O NOUĂ ETAPĂ A TEATRULUI NOSTRU

Tradiționala Consfătuire a oamenilor de teatru a avut loc, anul acesta, în plină desfășurare a activității teatrale, în mijlocul unei stagiuni începută sub auspiciile festive ale aniversării eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

Lucrările Consfătuirii au urmărit o dezbateră creatoare în jurul problemelor fundamentale care condiționează mersul înainte al teatrului nostru și satisfacerea exigențelor artistice și ideologice crescînde ale publicului. Printre acestea, stimularea și mai ales ridicarea dramaturgiei originale la un cît mai înalt nivel artistic, creșterea calitativă a artei spectacolului în teatre.

Din rapoartele prezentate în fața Consfătuirii, ca și din luările de cuvînt, a reieșit cu pregnanță că esențial teatrului nostru de azi este caracterul său militant, partinic, fructificat prin metoda realismului socialist. Acest caracter militant este definit în primul rînd de repertoriul teatrelor noastre, orientat cu precădere către promovarea pieselor originale, care răspund cerințelor educării socialiste a oamenilor muncii, ca și către promovarea acelor piese din dramaturgia străină, capabile și ele să transmită, în public, un mesaj înaintat, în forme artistice cît mai convinșătoare. Fermitatea ideologică a slujitorilor teatrului și sprijinul material neprețuit, asigurat de partid și guvern, au putut determina în arta noastră afirmarea crescîndă a valorilor regizorale și actricești de care dispune teatrul nostru, nenumăratele succese raportate de teatrul nostru în diferite împrejurări, atît în lăuntru granițelor țării, cît și dincolo de hotare. Atenția activă cu care masele largi de spectatori îmbrățișează mișcarea noastră teatrală, stimulează pe de altă parte și menține mereu vie în fața făuritorilor spectacolelor, conștiința datoriei lor artistice, sociale, patriotice. Pe linia încrederii în capacitățile creatoare ale artiștilor noștri, s-a căutat de altfel, la Consfătuire, să se precizeze verigile principale de care depinde dezvoltarea viitoare a teatrului nostru.

Dezbaterele Consfătuirii au detaliat problemele expuse în cele două rapoarte, accentul căzînd asupra problemelor dramaturgiei originale, a muncii teatrelor cu autorii, asupra creației regizorale și a răspunderii conducerilor de teatre în fața sarcinilor care le revin. O seamă de aspecte concrete ale politicii teatrale, precum problema repertoriului, a creșterii calificării profesionale a actorilor, au ocupat de asemenea un loc însemnat.

Nu putem totuși să trecem cu vederea faptul că, deși ordinea de zi a problemelor a fost judicios întocmită și rapoartele au stabilit cu precizie aceste cîteva puncte fundamentale de reper, o seamă de participanți la Consfătuire au dovedit o anumită ușurătate în tratarea lor. S-a constatat, în respectivele luări de cuvînt, o anumită preocupare practicistă, o neglijare a bazelor teoretice ale problemelor menite a fi dezbătute. Unii vorbitori s-au pierdut în chestiuni mărunte, de îngust interes local; alții s-au lansat în polemici cu caracter personal și ocazional, scăzînd prin aceasta nivelul discuțiilor. S-ar fi cerut dramaturgilor și regizorilor care au luat (și mai ales celor care n-au luat) cuvîntul, o poziție mai decisă, mai angajată, față de sarcinile ce le stau în față, ca și un mai profund caracter autocritic în analiza activității lor de pînă acum. Oricum — după cum a subliniat în cuvîntul său de încheiere tovarășa Constanța Crăciun, adjunct al ministrului Învățămîntului și Culturii — recenta Consfătuire pe țară a oamenilor de teatru a scos în evidență forțele însemnate de care dispune mișcarea noastră teatrală, forțele capabile să asigure o necontenită sporire a valorilor ideologice și artistice din teatrul nostru, resursele creatoare care mai dăinuie deocamdată latente și care se cer trezite și folosite, cît mai grabnic și cît mai rodnic.

***

Problema dramaturgiei originale, a căilor ei de creștere, a constituit un capitol de frunte în agenda discuțiilor. Raportul Direcției Teatrelor, care stabilește sarcini importante colectivelor în îndeplinirea riguroasă a îndatoririlor față de dramaturgia originală, cît și raportul Secției de dramaturgie a Uniunii Scriitorilor, pătuns de severe considerente critice la adresa ultimelor realizări ale dramaturgiei noastre, au constituit, în această direcție un autorizat punct de plecare, deși, după

cum arătat unui dintre participanții la discuție în problemele creației dramatice, raportul Secției de dramaturgie a Uniunii Scriitorilor a privit cu insuficientă atenție piesele aparținând unor scriitori din alte regiuni ale țării, precum a arătat și un interes scăzut față de piesele într-un act.

Referindu-se la ambele aspecte ale problemei, adică, pe de o parte, la legătura scriitorilor cu viața și la măiestria creației lor, iar, pe de altă parte, la necesitatea ca teatrele să întâmpine pe dramaturgi cu interes și dragoste, ajutându-i în creație, numeroși participanți au subliniat că față de creșterea cantitativă a producțiilor dramatice din ultima vreme, publicul e îndreptățit să aștepte lucrări și calitativ deosebite, care să oglindească în formele artistice cele mai expresive, aspectele cele mai semnificative ale realității de azi și trăsăturile cele mai noi, înaintate, ale celor ce construiesc socialismul. De pildă, I. Neleanu, directorul Teatrului de Stat din Orașul Stalin, a arătat că noile piese trebuie să aducă în scenă lupta și eforturile constructive ale clasei muncitoare, să înfățișeze conflicte puternice, interesante, proprii zilelor noastre, pentru ca, într-adevăr, influența lor să fie activă, pozitivă, asupra publicului muncitoresc. Pe aceeași linie, în cuvântul său, directorul general al Artelor, Virgil Florea, s-a oprit cu insistență la imperioasa necesitate de cunoaștere a vieții de către dramaturg. Combătînd unele tendințe (exprimate și în Consfătuire) de orientare spre teme brute, de „producție“, tovarășul Virgil Florea a subliniat că nu interesează piesele pe „teme despre turnarea oțelului sau șutul în mină; avem nevoie de piese despre oameni noi, înaintați, constructori ai socialismului“. Au răsunit apoi câteva propuneri concrete, în vederea unei legături permanente, necesare, eficiente, a dramaturgilor cu viața și cu preocupările oamenilor muncii. Printre altele, alăturarea unor scriitori la munca instructorilor artistici din brigăzile de agitație și echipele teatrele din întreprinderi. În aceeași problemă — a legăturii scriitorilor cu viața — a fost orientat și cuvîntul tînărului dramaturg Dorel Dorian, care a insistat asupra eroului pozitiv și asupra necesității reflectării lui profunde, pregnante, pe scenă.

De asemenea, forma expresiei dramatice, menită să exprime conținutul nou, revoluționar, al vieții noastre, a preocupat în mod susținut pe vorbitori. Academicianul Zaharia Stancu, directorul Teatrului Național „I. L. Caragiale“, și artistul emerit Radu Beligan, insistînd asupra acestei importante probleme, au criticat neglijența în elaborarea textelor dramatice, munca nefinisată, făcută în pripă și cu ușurătate, demonstrînd că o atare ușurătate nu poate duce decît la împliniri formale, nedorite. Unitatea dintre profunzimea conținutului de idei și forma artistică corespunzătoare se realizează prin manifestarea vie a spiritului partinic al scriitorilor, consideră Radu Beligan. Lipsa spiritului de partid în creație duce la mediocritatea tratării și la conflicte artificiale în dramaturgia noastră, generează un „realism al banalităților“, adică o oglindire întimplătoare a suprafețelor, lipsită de valoare tipică — a demonstrat vorbitorul, subliniind în același timp necesitatea căutării, în dramaturgie ca și în arta spectacolului, a „pulsului vieții noi“.

Problemele inovației, ale mijloacelor de expresie noi, care se rezolvă efectiv numai printr-o concordanță deplină cu conținutul dramatic și cu cerințele artistice ale contemporanilor noștri, au fost dezbătute în strînsă legătură cu necesitatea unei mai trainice preocupări a Secției de dramaturgie a Uniunii Scriitorilor în această direcție. Multe din piesele recente nu au făcut decît tîrziu obiectul unui sprijin creator din partea secției de dramă, după cum realizările scenice cu respectivele piese n-au stat consecvent în atenția acestei secții. „Fără cel dintîi dramaturg, nu ar fi existat teatru“, a spus, pe bună dreptate, dramaturgul Mihail Davidoglu, oprindu-se asupra greutății cuvîntului și funcției autorilor dramatici, în dezbaterile problemelor esențiale ale teatrului. În ciuda acestei observații judicioase, s-a remarcat în zilele Consfătuirii că cuvîntul scriitorilor de teatru s-a făcut prea puțin auzit. Puținii dramaturgi care au luat parte la dezbateri n-au adîncit teoretic și n-au deschis perspective de rezolvare a problemelor fundamentale ale scrisului lor, nu au adus o contribuție substanțială în limpezirea unor chestiuni spinoase, care frînează încă creațiile multor dramaturgi începători sau chiar consacrați. Scriitorii de teatru rămîn de aceea datori, nu numai pe planul viitoarelor lor creații, dar și pe planul dezbaterilor teoretice menite să ducă la lămurirea propriilor lor probleme de creație, la înlăturarea cauzelor care mai țîn în loc desfășurarea fanteziei și posibilităților creatoare.

Teatrolor le revine o răspundere înaltă și precisă în ușurarea procesului de creație al dramaturgului, în confruntarea cu viața a lucrărilor lui, în desăvîrșirea lor scenică. Ridicînd în această privință problema exigenței, criticul A. Băleanu și-a exprimat dezacordul față de unele practici care, în munca teatrelor cu autorii, duc la manifestări gratuite, marcate prin îndepliniri formale, de termene, dar lipsite de rodnicie față de public. Nucleul vital al colaborării createore cu dramaturgul a fost și rămîne teatrul. De prezența și eficiența piesei originale în repertoriu depinde în cea mai mare măsură caracterul util al activității teatrului respectiv, deoarece spre desăvîrșirea dramaturgiei contemporane converg principalele preocupări și răspunderi ale conducerii, secretariatului literar și colectivului artistic.

La acest capitol, discuțiile Consfătuirii au fost mai rodnice. În teatre s-a încetățenit în ultimul timp un curent de opinie sănătos, favorabil sprijinirii dramaturgiei originale, în linii mari manifestîndu-se un interes mai activ față de creația scriitorului contemporan și față de transpunerea scenică a piesei romînești. S-au semnalat unele rezultate pozitive în munca teatrelor cu autorii, atît în București, cît și în teatrele din regiuni. Artista poporului, Lucia Sturdza Bulandra, a arătat de pildă că Teatrul Municipal dovedește o adevărată, entuziastă și susținută politică de promovare a dramaturgiei originale, că, în preocuparea aceasta, teatrul condus de d-sa și-a cîștigat în jurul său un cerc viu de scriitori-colaboratori. Dar, în etapa de lucru care ne stă în față, se cuvine să adîncim cu mai multă stăruință această colaborare, să dovedim un interes mai exigent și mai stimulator față de dramaturgia originală. Pe bună dreptate, referindu-se la fermitatea poziției teatrului în fața piesei promovate de el, scriitorul Horia Lovinescu a remarcat: „Un teatru nu trebuie să joace o piesă în care nu crede cu fermitate, pe care nu este decis să o slujească și să o popularizeze cu toate mijloacele pe care le are la îndemînă; pentru că, în felul acesta, se poate ivi și o situație cînd împlinirea aceluia punct primordial al programului nostru — promovarea dramaturgiei originale — să fie împlinit în mod convențional“. La atari „întimplări“ s-au referit și alți vorbitori, arătînd că lipsa de fermitate a teatrului față de piesă atrage după sine apariția (și dispariția) „spectacolelor de o zi“, ca și a acelor producții slabe, criticate în presă și neîmbrățișate de public, pentru care în mod nejustificat se cheltuiește efortul creator al colectivului.

O vină principală o au aici, printre alți factori de răspundere din teatre, secretariatele literare, care, pe alocuri, prin lipsa de competență și de nivel ideologic corespunzător, ori prin spirit rutinier sau lipsă de pasiune, deservesc cauza dezvoltării dramaturgiei originale. Semnificativ este și faptul că punctul de vedere al secretarilor literari s-a făcut auzit doar printr-un singur reprezentant al lor, iar acesta a adus prea puține contribuții lămuritoare privind munca acestui factor important în stimularea și orientarea dramaturgiei originale. Activitatea secretarilor literari pretinde în viitorul apropiat o amplă și profundă dezbateră, în care să se delimiteze riguros sarcinile acestora și funcțiile esențiale ale atribuțiilor lor.

Pentru înlăturarea lipsurilor și înviorarea muncii teatrelor cu autorii, s-au adus în Consfătuire o serie de propuneri teoretice și practice, care odată îndeplinite vor trebui să asigure, încă în această stagiune, acoperirea celor „24 de locuri albe“, existente în repertoriul actual, cu noi și valoroase creații dramatice. Una din aceste propuneri — primită cu deosebit interes — a fost descentralizarea muncii cu autorii, realizarea ei la nivelul și competența teatrelor respective. Aceasta va duce, în primul rînd, pe dramaturgi la o cunoaștere mai profundă a problemelor scenei, a structurii colectivului pentru care lucrează și totodată va contribui la sporirea răspunderii conducerilor teatrelor.

***

Consfătuirea oamenilor de teatru a acordat un interes deosebit și problemelor legate de arta spectacolului. Desigur că, în teatrul nostru, s-au realizat spectacole valoroase, cu care ne mîndrim, spectacole apreciate și dincolo de hotare, și neîndoios că arta spectacolului reușește să convingă spectatorii datorită unei atitudini createore active, față de text, precum și datorită folosirii unor mijloace artistice eficiente în valorificarea mesajului pieselor respective. Nu se poate vorbi de o stagnare în dezvoltarea artei scenice, așa cum — pripit — s-a încercat a se arăta de către un vorbitor. Totuși, regia oferă, la o analiză atentă, extinsă asupra întregii mișcări teatrale, tabloul unor frecvente inegalități, tabloul unui grafic valoric sinuos, ceea ce dovedește că energiile artistice din acest sector nu dau cu consecvență măsura corespunzătoare întregii lor capacități createore. Însăși inegalitatea reali-

zilor în materie de spectacole este una din dovezile cele mai concludente că oamenii de artă care lucrează în sectoarele teatrale au rezerve mari și prețioase de forță creatoare. Ca să ajungă la deplină înflorire și să răspundă exigențelor crescînde ale publicului, aceste forțe trebuie însă trezite și activate. Consolidarea spiritului de partid în creația regizorală, mai cu seamă, este unul din factorii esențiali în propășirea regiei teatrului nostru realist-socialist. Numai atitudinea ferm militantă, de pe cele mai înalte poziții ale contemporaneității socialiste, poate asigura crearea unui spectacol în consonanță cu ideile și cerințele actualității. Eșecurile în activitatea regizorală, constatate în diferite prilejuri, derivă din insuficiența angajare a regizorilor respectivi în valorificarea pentru actualitate a problematicei piesei; derivă din absența unei frământări creatoare, din adoptarea unei atitudini indiferente de către unii regizori față de mesajul piesei pe care și-au propus s-o valorifice scenic. Existența unor spectacole monotone, plate, inexpresive, în unele teatre (care, cu alte prilejuri, au știut să ofere realizări pătrunse de un autentic suflu de artă), ca și apariția de spectacole cenușii în activitatea unor regizori (care au știut și ei să dovedească în alte împrejurări fantezie creatoare, bogăție de gândire) presupun instaurarea unui spirit rutinier, funcționăresc, în munca respectivilor artiști și a respectivelor teatre, spirit care trebuie combătut cu înverșunare și consecvență. Numeroși vorbitori au cerut, în fața plenarei, să se declare război unor astfel de spectacole, să se iște împotriva lor un curent de opinie printre cadrele artistice din teatre. „Să venim cu idei noi, cu inovații, cu căutări creatoare, nu căutări numai de dragul de a căuta“. Să se vadă în regie poziția partinică a regizorului, dorința lui ca ideile piesei să ajungă la spectator, ca spectatorii să plece de la teatru cu anumite idei“, a spus Virgil Florea, directorul general al Artelor, în cuvîntul său, sintetizînd unele opinii exprimate anterior.

Alte luări de cuvînt au semnalat în unele spectacole manifestarea supărătoare a unor pedalați insistente pe elemente lăaturalnice conflictului și problemelor majore. „Se încearcă uneori, în spectacolul dramatic cu gusturi învechite, atragerea unui public cu totul nou. Din conținutul piesei se încearcă să se extragă ceea ce incită gustul de ieri al publicului“ — a arătat bunăoară Florin Tornea. În același sens, a vorbit și Dina Cocea, subliniind răspunderea ce revine regizorului în transmiterea fermă către public a mesajului ideologic al piesei. Un loc însemnat în dezbaterile privitoare la acest capitol a fost acordat misiunii regizorului în teatru. „Trebuie fundamentată instituția primului regizor, ca animator artistic“ — a spus criticul teatral Vicu Mîndra, arătînd că realizarea spiritului de echipă în colectivul artistic al fiecărui teatru depinde în bună măsură de acel regizor, animator al colectivului. Sarcinile sale vor avea ca obiectiv stimularea teatrelor către succese trainice și continuu și combaterea spiritului funcționăresc, care mai persistă pe alocuri în teatre.

Frontul nostru teatral pretinde regizorilor o contribuție substanțială și în ceea ce privește extinderea la un nivel mai înalt a preocupărilor teoretice. Criticul Valentin Silvestru a subliniat unele aspecte ale scăderii interesului pentru dezbaterile și învățămintele teoretice în viața internă a teatrului. Absența cercurilor de studii din teatre, nivelul scăzut la care se discută în unele consilii artistice producțiile dramatice și scenice, practicismul regizoral, care a îndepărtat din activitatea multor colective dezbaterile teoretice profunde, limitarea orizontului tinerilor actori la un empirism mărunț au drept rezultat țesirea nivelului artistic al producției teatrale. Ele se datorează — acolo unde s-au constatat — în bună măsură și absenței regizorului animator din teatre. În ce ne privește, socotim această opinie oarecum exclusivistă, căci înainte de existența unui animator, fie el regizor, director sau actor, este nevoie de încetățenirea unei înalte atitudini partinice colective în teatre, este nevoie de încetățenirea unui climat general, receptiv la animare.

Revenind la problemele regiei, am constatat cu regret că, în afara unei excepții (care, și ea, a eludat sfera chestiunilor specifice), cuvîntul regizorilor nu s-a făcut auzit în Consfătuire. În jurul căilor de dezvoltare ale regiei românești, dezbaterile teoretice au un drum deschis. Schimbul profund de experiențe, frământările, căutările și soluțiile se cer neapărat cunoscute pentru dezvoltarea sănătoasă și unitară a artei spectacolului. Analiza multilaterală, exigentă, științific fundamentată, a realizărilor și problemelor artei spectacolului se impune cu insistență, așteptîndu-se cuvîntul, scris sau vorbit, și al regizorilor. Paginile revistei noastre au găzduit unele puncte de vedere teoretice în dezbaterile problemelor regizorale, presa dovedindu-se a fi — și din acest punct de vedere — un factor stimulator în mobilizarea energiilor. Este în aceasta un început timid, care trebuie continuat cu

mai multă profunzime și stăruință. Asociației oamenilor de teatru îi revine de asemenea un rol însemnat în organizarea discuțiilor pe teme de creație, cu efect imediat în viața teatrelor noastre. De altfel, la puține zile după încheierea lucrărilor Consfătuirii, ședința de lucru consacrată mijloacelor agitatorice ale teatrului revoluționar a dovedit că forțele noastre regizorale sînt pline de vitalitate și total interesate de rezolvarea cît mai convingătoare a expresiei scenice corespunzătoare mesajului socialist pe care-l slujesc¹.

***

Consfătuirea a acordat un loc însemnat legăturii teatrelor cu publicul. Subliniind că „fără public, imaginea teatrală este inoperantă, inutilă, că fără a răspunde publicului și cerințelor sale, teatrul nu-și poate îndeplini menirea“, criticul Florin Tornea a trecut la analizarea acestei probleme, deslușind, în funcție de public și de cerințele acestuia, problemele repertoriului de actualitate și ale valorificării lui pe măsura așteptărilor și interesului artistic al spectatorilor noștri *de azi*. Dincolo de valorificarea scenică, legătura teatrelor cu publicul se cere urmărită și în latura programării pieselor. În această privință, programarea pieselor, îndeosebi originale, trebuie să țină seamă de cerința majoră a educării și formării socialiste a publicului. Au fost primite cu interes datele aduse de unii directori de teatre (I. Neleanu — Orașul Stalin, Gheorghe Leahu — Timișoara) în legătură cu turneele efectuate în centrele muncitorești sau în satele din regiunea respectivă, mărturisind eficiența legăturii dintre teatru și public, cînd există o preocupare susținută și principială față de cerințele acestuia din urmă. Din păcate, preocupările teatrelor n-au dovedit întotdeauna principialitate și fermă poziție ideologică în repertoriul „deplasărilor“ lor. Teatrele din București, de pildă, nu și-au organizat temeinic deplasările în regiune. Cuvîntul tovarășului Stelian Păun — din partea Secției Culturale a Sfatului Popular al Regiunii București — s-a oprit cu precădere asupra modului nesatisfăcător prin care înțeleg unele teatre din Capitală să se adreseze oamenilor muncii din regiunea București, cărora li se prezintă piese străine de preocupările lor. Eforturile teatrelor pentru apropierea publicului sînt încă minime, realizările obținute se dovedesc a fi încă departe de posibilitățile reale, existente pe acest tărîm în teatre. Teatrele nu-și popularizează suficient spectacolele, formele de propagandă nu sînt totdeauna cele mai eficace. Această chestiune — în aparență de ordin administrativ — are de fapt, prin latura ei agitatorică, o importantă pondere politică.

***

De-a lungul dezbaterilor Consfătuirii a apărut cu limpezime necesitatea sporirii răspunderii directorilor de teatre. Discuțiile au subliniat, în repetate rînduri, că directorul de teatru, în calitate de conducător al instituției, e primul răspunzător de succesele și eșecurile teatrului respectiv. El răspunde de alcătuirea judicioasă, principială, a repertoriului, de programarea și promovarea pieselor originale, de climatul creator și etic socialist, ca și de dezvoltarea în colaborare colectivă a tuturor sectoarelor din teatru. Unii participanți la Consfătuire au solicitat ajutorul ministerului, al criticii teatrale — „al tovarășilor din București“ — în problemele regiei și în definitivarea repertoriului. Indiferent de aceste ajutoare, care, firește, nu vor întîrzia să vină din partea forurilor de îndrumare și, desigur, a criticii, conducerile teatrelor trebuie ele însele să vegheze la bunul mers al colectivului, la creșterea lui profesională. Conducerile din teatre trebuie să fie preocupate, stăruitor, de buna orientare și sănătoasa creștere a colectivului, de transformarea activității lui cotidiene într-o adevărată școală artistică, ideologică și cetățenească, menită să ducă la sporirea calificării profesionale a slujitorilor scenei și la sporirea coeficientului artistic al spectacolelor. Intervenția tovarășului C. Secăreanu, directorul Teatrului Armatei, care a arătat preocupările și rezultatele teatrului condus de d-sa în munca pentru promovarea tinerilor actori, a fost edificatoare în stabilirea importanței acestei sarcini. Conducerea teatrelor trebuie să acorde o mare atenție principialului muncii comuniste în colectiv. Nu întotdeauna directorii de teatre știu să discearnă manifestările principale, animate de dorința sinceră a emulației creatoare, de manifestările vedetiste, exercitate în numele unor interese mărunte. Nu întotdeauna directorul de teatru are o atitudine principială față de

¹ Vezi în acest număr: „O dezbatere care deschide perspective“.

rostul consiliului artistic, care trebuie să analizeze și să exigentă producția artistică. Chiar în zilele Consfătuirii, cuvîntul unor directori n-a fost la înălțimea responsabilității lor. Pierzîndu-se în chestiuni mărunte, de importanță secundară, acești directori n-au vorbit ca adevărați conducători artistici și politici, ca oameni cu un larg orizont teoretic și experiență practică, depărtîndu-se de principalele probleme ale muncii și răspunderii lor. În această privință, stagiunea în curs trebuie să devină un prilej de severă revizuire și îndreptare a muncii și stilului de muncă al conducătorilor teatrelor, prilej de valorificare maximă a capacității și calificării lor.

***

Fără a avea un loc preponderent în ordinea de zi, problemele criticii teatrale au stat totuși, în chip firesc, puternic în atenția participanților. Vorbitorii au subliniat însemnătatea ajutorului criticii în munca teatrelor, cerînd în același timp, îndreptarea grabnică a greșelilor și confuziilor, ca și a superficialității care mai dăinuie în scrisul și activitatea unor cronicari dramatici. Au fost citate, în acest sens, exemple de cronici derutante, în vădită contradicție cu realitatea spectacolului. De asemenea, oamenii de teatru au cerut rubricilor teatrale din presa cotidiană ceva mai mult decît o simplă relatare a spectacolelor. Analize substanțiale ale realizărilor regizorale și actoricești, dezbateri asupra scenografiei, puncte de vedere creatoare sînt așteptate și revendicate pe drept cuvînt. Principalitatea comunistă, competența, operativitatea ar trebui să caracterizeze activitatea criticii în cercetarea fenomenului dramatic și teatral. S-a cerut mai ales revistei „Teatrul” să țină seamă de aceste imperative și, față de îndreptarea vădită a greșelilor ei din trecut, să ajungă — mai mult decît este — un factor de maximă eficiență în oglindirea și orientarea mișcării teatrale, să răspundă cu operativitate și intransigență principială, problemelor vitale ale stagiunii teatrale, să sintetizeze în ample articole rezultatele pozitive, să distingă și să arate din vreme căile de rezolvare a problemelor ce se cer dezlegate în activitatea și creația dramatică și artistică. Așa cum a reieșit și din cuvîntul de încheiere al tovarășei ministru Constanța Crăciun, activitatea criticii dramatice trebuie supusă în continuare unei largi analize colective, pentru ca ea să poată ajuta, cu mai multă eficiență și principialitate, la dezvoltarea teatrului nostru.

***

Revăzînd concluziile teoretice și practice desprinse din Consfătuire, reținem orientarea pozitivă, justă, a mișcării noastre teatrale, frămîntarea neconținută a slujitorilor teatrului pentru sporierea măiestriei lor și a calității spectacolelor. Lucrările Consfătuirii au demonstrat — în ciuda unei slabe participări a celor prezenți — că baza și trînicia succeselor pe care le dorim, și pentru care ne străduim, se află numai în tratarea artistică maximă a temelor contemporane, în creșterea măiestriei dramaturgiei originale și a artiștilor scenei, în însușirea unei poziții partinice creatoare în arta spectacolului. Discuțiile au demonstrat că cerințele de ordin teoretic și practic, atît în dramaturgie și în arta spectacolului, cît și în activitatea internă a teatrelor, se pun astăzi ca cerințe ale unei etape noi, superioare, către care se îndreaptă mișcarea și creația noastră teatrală. În acest sens urmează a fi considerate neajunsurile semnalate de vorbitori și de cuvîntul de încheiere, rostit de tovarășa Constanța Crăciun. Sarcinile care revin scriitorilor și artiștilor, ca și tuturor activiștilor pe tărîmul teatrului, vizează mobilizarea forțelor noastre creatoare spre noi cuceriri, corespunzătoare elanului și realizărilor pe care oamenii muncii le demonstrează zi de zi în construirea socialismului, corespunzătoare trăsăturilor noi, multilaterale și înălțătoare, pe care comuniștii și, în general, oamenii muncii le demonstrează, și care au început, de altfel, să apară — chiar dacă în unele înfățișări nedesăvîrșite — pe scenele noastre. Cerințele ridicate de Consfătuire sînt legate de înseși cerințele și dezvoltarea vieții poporului nostru muncitor, de exigențele lui ideologice și artistice, de necesitatea continuei educări a conștiinței comuniste a maselor muncitoare. Nu încapе îndoială că roadele Consfătuirii se vor face simțite, încă în această stagiune.